Anul al 56-lea
12 Pagini
EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939
Nr. 248 Duminică 10 Septembrie 1939
12 Pagini
P I I I I

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Apărarea pasivă

Activitatea aviaţiei statelor beligerante a scos în evidenţă importanţa ce o prezintă existenţa unei apărări antiaeriene, — active şi pasive, — organizată, atât de autorităţile civile şi militare, cât şi de întreprinderile particulare de orice categorie şi de locuitorii din regiunile şi localităţile cele mai expuse bombardamentelor aeriene, sau atacurilor cu gaze. Dacă apărarea activă — prin care se înţelege apărrea teritoriului naţional împotriva atacurilor aeriene — cade în sarcina autorităţilor publice şi în deosebi a celor militare, apărarea pasivă interesează populaţia civilă şi ea este obligată să se ocupe de propria sa protecţie.

Firesc că această protecţie nu poate să fie numai individuală, ci şi colectivă. De aceea ea este dirijată tot de organele competinte ale statului, însă cu concursul populaţiunii.

Ministerul aerului şi marinei a făcut cunoscut, că în conformitate cu legea apărării antiaeriene a teritoriului, toate autorităţile, instituţiile, întreprinderile de orice fel, blockhausurile, localurile publice şi proprietarii de imobile sunt obligaţi să-şi organizeze apărarea pasivă pe cont propriu, prin executarea lucrărilor în acest scop.

Pe de altă parte, s'a atras atenţia şi asupra obligaţiunii impusă de aceeaş lege, populaţiunei, de a participa la exerciţiile privitoare la apărarea pasivă.

Cum majoritatea construcţiilor noui din Capitală şi din alte oraşe s'au făcut fără să se ţină seama de cerinţele apărărei pasive, urmează să se amenajeze subsolurile şi pivniţele lor, în acest scop; iar clădirile fără pivniţe şi subsoluri, mai puţin potrivite pentru adăposturi bine amenajate, pot însă fi folosite şi ele prin executarea unor lucrări speciale.

Protecţia colectivă nu se poate face în bune condiţii de cât prin crearea de adăposturi, care să prezinte rezistenţă prin materialul lor de construcţie şi să fie cât mai puţin expuse bombardamentelor.

Pe lângă lucrările impuse întreprinderilor industriale şi comerciale şi proprietarilor de imobile, pentru protecţia personalului şi locatarilor lor, autorităţile trebue să execute adăposturi publice subterane, sau la suprafaţă, în anumite părţi ale oraşelor. In ce priveşte protecţia individuală, prin măşti şi costume, ea este eficace, numai prin respectarea instrucţiilor privitoare la folosirea lor într'un aer viciat de gaze.

De aceea este obligatoriu ca fiecare cetăţean să participe la exerciţiile apărărei pasive şi să cunoască instrucţiile relative la întrebuinţarea măştilor şi costumelor.

Este apoi necesar să existe din timp de pace depozite de materiale de protecţie împotriva gazelor, în toate centrele importante din ţară şi ateliere pentru reparaţia măştilor cu personalul pregătit în acest scop.

NEUTRALITATE

Comunicatul No. 58 al Casei M. S. Regelui va rămânea un act istoric. El a precizat — în împrejurările dramatice de azi — poziţia juridică a României faţă de beligeranţii „din actualul conflict", hotărând ca ţara noastră să observe cu stricteţă regulele neutralităţii stabilite prin convenţiile internaţionale.

Două constatări se desprind la prima vedere din însăşi cetirea comunicatului: In primul rând, pentru a întâri şi mai temeinic politica ei de pace, România a hotărît să se declare neutră faţă de războiul din Europa. In al doilea rând, declaraţia ei de neutralitate se mărgineşte la beligeranţii actuali.

Câteva lămuriri sumare sunt însă necesare pentru înţelegerea noii atitudini a României.

Din punct de vedere juridic starea de pace este deosebită de situaţia de neutralitate.

Neutralitatea este expresia unei voinţe de pace, dar e diferită de aceasta. In starea de pace, suveranitatea Statului nu suferă niciun fel de limitaţiuni, afară de acelea, care rezultă din obligaţiile anterioare ale unei ţări faţă de beligeranţi. In starea de pace un Stat poate avea faţă de beligeranţi atitudinea pe care o crede cea mai potrivită cu sentimentele, drepturile sau interesele sale.

Sub regimul neutralităţii, Statul suveran îşi impune însă, din propria sa voinţă, anumite restricţiuni, care, dacă sunt strict respectate, îl pun la adăpost de imputarea că ar avea o atitudine părtinitoare faţă de vreunul din beligeranţi, dar care, prin faptul că sunt precizate de convenţiuni internaţionale cu o valoare universală, constitue pentru Statul, care s'a declarat neutru, o serie de drepturi, de îndatoriri şi de garanţii.

Deşi atitudinea noastră este un rezultat al voinţei noastre suverane şi cu acest titlu e unilaterală, un acord implicit se formează totuşi între noi şi beligeranţi, din momentul declaraţiei noastre de neutralitate, căci suntem cu toţii semnatari ai aceloraşi convenţii internaţionale. Beligeranţii sunt îndatoraţi să respecte, ca şi noi, prevederile acelor convenţiuni, prin simplul fapt că noi am proclamat — şi le-am notificat — voinţa noastră de a le respecta faţă de ei.

Neutralitatea nu este deci o simplă stare de fapt. Ea devine o regulă de drept obligatorie pentru beligeranţi, ca şi pentru neutru.

Declaraţia de neutralitate — în felul cum a fost făcută de noi — prezintă numeroase avantaje, în timp de conflict, faţă de neutralitatea de fapt sau faţă de simpla stare de pace. Ea face mai limpede situaţia dintre noi şi beligeranţi. Controversele sunt evitate, prin faptul că regulele de observat sunt stabilite dinainte prin convenţii internaţionale semnate de părţi, în deosebi prin convenţiile din 1907 dela Haga. Problemele neprevăzute de convenţii pot fi examinate dela caz la caz, şi rezolvate, conform doctrinei sau uzanţelor internaţionale, în atmosfera de mai mare încredere reciprocă creată de declaraţia de neutralitate. Aceasta indică în fine cetăţenilor Statului neutru drepturile şi obligaţiile lor faţă de ţările în război sau de naţionalii acestor ţări.

Restrângerea libertăţii de acţiune a ţărilor neutre, atunci când nu este vorba de o neutralitate contractuală şi perpetuă, ca a Elveţiei, nu duce la incompatibilitatea între neutralitate şi alianţele defensive ale Statului, care s'a declarat neutru, în raporturile lui cu alte State decât cele beligerante. Aceiaşi voinţă de pace şi aceiaşi politică de apărare se află la originea neutralităţii, ca şi la aceia a unor alianţe anterioare strict defensive. Limitată în timp, neutralitatea este deasemenea limitată, în efectele ei, numai la beligeranţii din actualul conflict.

Odată astfel precizat caracterul şi extinderea neutralităţii noastre, vom examina cu cel mai apropiat prilej, chestiunea drepturilor şi datoriilor neutrilor, căci acestea privesc de aproape nu numai politica oficială a Statului, ci şi atitudinea şi interesele fiecăruia dintre cetăţeni.

Expunerea de mai sus va fi fost însă îndestulătoare pentru a explica în linii mari poziţia juridică actuală a României şi pentru a dovedi, în acelaşi timp, că atitudinea noastră este pe linia acţiunii diplomatice de apărare a independenţei şi frontierelor noastre, pe care o continuăm cu prudenţă şi tenacitate, în împrejurările atât de grele de astăzi. De altfel, cu instinctul ei politic atât de desvoltat, opinia noastră publică a apreciat la valoarea lor adevărată folosul şi oportunitatea unei soluţii, care — în cadrul împrejurărilor de azi — asigură prezentul, fără să aducă vreo atingere independenţei politicei noastre.

Ea trebue să înţeleagă însă tot aşa de bine — şi niciodată nu se va stărui destul asupra acestui lucru — că neutralitatea schimbă forma problemelor şi nu fondul lor, că siguranţa noastră stă mai puţin în voinţa altora de a nu ne ataca, decât în voinţa noastră de a ne apăra şi că suprema garanţie a drepturilor şi intereselor noastre rămâne apărarea naţională, acea apărare naţională, căreia nu trebuie să-i precupeţim nicio clipă, nicio osteneală, niciun sacrificiu.

Situaţia de pe frontul de vest

Cele două sisteme defensive: un Triunghiu şi un „Wallwest"

de R. SEIŞANU

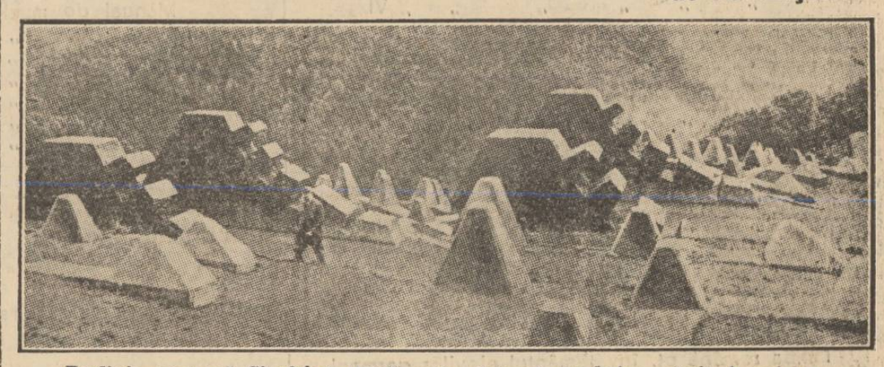

Pe linia germană Siegfried (Wallwest), obstacole în beton oţelit împotriva atacurilor tankurilor

Faimosul inginer militar şi mareşal al Franţei din secolul al XVII-lea, Sebastien Vauban, care a fost un înfocat pacifist, s'a ocupat, în deosebi, de organizarea defensivă a frontierei de est a Franţei, cu scopul de a înlătura o invazie prin acea parte.

„Franţa", — scria Vauban — „care, după ce s'a ruinat şi a consumat un milion de oameni ca să-şi facă o frontieră, uită la ce dezastre şi pericole se expune lăsând frontiera sa de la est lipsită de un sistem de apărare şi deci la dispoziţia invadatorului".

El atrăgea atenţia regelui şi sfetnicilor săi, că situaţia în zona acelei frontiere este rea, de oarece faimoasele cetăţi care au fost odinioară mândria Franţei,—Bitsche, Strasbourg, Nancy, Mont Royal, Philibsbourg, Fort de Kehl, Breisach şi celelalte — sunt acum dezarmate, ruinate şi expuse să cadă în mâna inamicului, în caz de război. Şi el adăuga: „odată cu ele, va cădea şi Parisul..."

Cu întărirea acelor cetăţi şi cu organizarea unui dispozitiv defensiv în zona frontierei de la est, a fost însărcinat însuşi mareşalul Vauban, în calitatea sa de „inginer militar".

Documentele epocei ne spun că Vauban a construit „33 de cetăţi noi" şi a restaurat „peste 100", — majoritatea lor în zona frontierei franco-germane.

Iată cum unul dintre cei mai convinşi pacifişti din secolul al XVII-lea a asigurat Franţei o protecţie la est, sub forma unui lanţ de cetăţi, care în vremea aceea au fost considerate cel mai sigur mijloc de a evita agresiunea şi invaziunea teritoriului francez.

In epoca noastră, tot în scop defensiv, s'a construit linia Maginot, între frontiera Elveţiei şi a Belgiei, pe o lungime de 300 km. şi o adâncime de 10 km., care constitue — după cum am spus în alt articol — un sistem complicat şi perfecţionat de fortificaţii subterane, având caracterul unei formidabile cuirase protectoare.

Pe lângă linia Maginot, care se întinde paralel cu linia frontierei, mai există a doua linie fortificată între Montmédy — Montebeliard, care cuprinde cetăţile puternic întărite Verdun, Toul, Epinal şi Belfort. Această a doua linie formează cu linia Maginot un triunghiu, — cele trei unghiuri ale sale fiind la Montmédy, lângă frontierele Belgiei şi Luxemburgului; la cotitura Rinului, în faţa oraşului german Karlsruhe, şi la Montebeliard, la sud, lângă frontiera Elveţiei.

Cele două sisteme de fortificaţii se completează şi astfel triunghiul Montmédy — Verdun — Toul — Epinal — Belfort — Montebeliard — Breisach — Strassbourg — Longwy constitue o cuirasă defensivă triunghiulară de primul ordin, în cât ea este considerată, chiar de ger-

Zonele frontierelor Franţei şi Germaniei cu triunghiul fortificat francez şi linia germană fortificată „Siegfried" (Wallwest). Zona liniată din spatele liniei negre (Siegfried), este organizată pentru apărarea aeriană şi antiaeriană. (După o hartă germană).

(Continuare în pagina 2-a)

Atitudinea franco-engleză

faţă de opinia publică internaţională

Paris, 7 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite:

Atitudinea franco-engleză faţă de opinia publică internaţională, de acea opinie publică imparţială şi pe care Franţa şi Anglia o respectă prea mult pentru a o înşela, este dictată de o grijă constantă de prudenţă şi de lealitate.

Excesele unei propagande tendenţioase, la care s'a dedat presa ţărilor beligerante în timpul războiului 1914-1918, nu ar mai avea efect azi.

Când în cursul unui raid asupra oraşului Hamburg au fost doborîte avioane britanice, postul de radio Londra nu a căutat să ascundă aceste pierderi, tot aşa cum nu a ascuns nici obiectivele atinse.

Nu trebue să existe nici o mirare dacă Franţa şi Anglia nu răspund anumitor campanii cari încearcă să insinueze prin presă, radio sau grai că aceste două ţări ar intenţiona să violeze neutralitatea anumitor ţări şi să le silească a intra în război.

Nici Franţa, nici Anglia nu au obiceiul de a viola neutralitatea ţărilor cărora le-au făgăduit să o respecte şi nici să dispreţuiască regulele dreptului ginţilor în ce priveşte bombardamentele, războiul submarin şi altele.

In unele ţări neutre s'au luat măsuri foarte severe contra alarmiştilor şi propagandiştilor de ştiri false. Franţa şi Anglia înţeleg să contribue în ce le priveşte prin toate mijloacele la menţinerea adevărului în domeniul informaţiei internaţionale.

Primele trupe britanice au debarcat în Franţa

Paris, 7 (Rador). — Toate ziarele publică la loc de frunte ştirea că cele dintâi detaşamente ale armatei engleze au debarcat în Franţa.

Trupele britanice vor intra în acţiune alături de forţele franceze.

Ministerul britanic al informaţiilor anunţă că Iugoslavia a hotărât mobilizarea generală

Londra, 7 (Rador). — Ministerul informaţiilor anunţă:

Consiliul de miniştri al Iugoslaviei a decis mobilizarea generală.

S'au acordat puteri speciale ministrului de război pentru a pune această hotărîre în aplicare în etape.

Efectivele armatei iugoslave cresc progresiv şi se apropie acum de 500.000 oameni.

Se ştie că Iugoslavia a declarat de curând că-şi va menţine neutralitatea.

*

Belgrad, 7 (Telegraph Orient). — La ora când telefonăm, se ţine un consiliu de miniştri. Pe ordinea de zi sunt diferite probleme economice şi financiare, create din noua situaţie internaţională.

Agenţia oficială iugoslavă „Avala" desminte mobilizarea

Belgrad, 7 (Rador).— Agenţia „Avala" transmite:

Informaţia difuzată de o agenţie engleză, pretinzând mobilizarea generală în etape a armatei iugoslave, este inexactă şi contrară realităţii.

Se procedează numai la chemarea unor anumite categorii de rezervişti specialişti în vederea manevrelor locale.

Franţa şi Anglia intreprind un război total, se afirmă la Quai d'Orsay

Paris, 7 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite:

„Franţa şi Anglia întreprind un război total", — se declara Joi seara la Quai d'Orsay.

De fapt nu era nevoe ca tratatul militar franco-polon semnat acum câteva zile să excludă orice ipoteză de pace necesară. Franţa şi Anglia îşi dau bine seama de importanţa partidei angajate azi pentru viitorul Europei, de imperiile lor coloniale şi de drepturile lor vitale. Războiul angajat actualmente se va desfăşura până la capăt, cu toate consecinţele lui.

Laconismul comunicatelor nu înseamnă deloc neactivitate pe frontul occidental.

Publicul a fost informat de adevărata natură a operaţiilor ce se desfăşoară la frontiera Rinului.

Spre deosebire de tot ce se petrece pe frontul polonez, unde lipsa de fortificaţii şi de obstacole naturale îngăduie mişcări strategice rapide, la frontiera de Vest războiul este pedeaintregul concentrat pe liniile Siegfried şi Maginot.

Nu există îndoială că atacul este dus cu cea mai mare vigoare, după necesarele pregătiri de artilerie, pe puncte de multă vreme studiate.

Trebue să se ştie că cel mai mic rezultat, chiar dacă se va face aşteptat, poate avea consecinţe morale şi materiale imense.

Toate ştirile anunţă că pregătirile masive de artilerie se desfăşoară la intervale din ce în ce mai apropiate şi că trupele franceze au pătruns pe teritoriul german, în timp ce nici o bombardare nu a avut loc până acum pe teritoriul francez.

SILEZIA

de AL. GREGORIAN

Comunicatele de război ale Reichului anunţă că regiunea industrială a Poloniei se găseşte de Joi în întregime sub ocupaţie germană. Pornind din Silezia Reichului, din direcţiile Ratibor, Gleiwitz, Beuthen, Breslau şi din Slovacia, armatele führerului cancelar au spart liniile poloneze şi au pătruns chiar din primele ceasuri ale deslănţuirii luptelor, în Silezia Superioară a Poloniei. Rând pe rând, marile centre industriale: Rybnic, Katowice, Tschentoschau (Czestochowo) şi succesiv Kracovia au căzut în mâinile germanilor.

Forţele Reichswehrului, masate de atâta timp la est şi ţinute mereu în tensiune pe frontieră, au dat atacul cu o violenţă irezistibilă. Armata republicii lui Pilsudski a trebuit să bată neîntârziat în retragere — o retragere dramatică, fiindcă avea fără îndoială conştiinţa că părăseşte în puterea inamicului cea mai bogată regiune a Poloniei.

Silezia e acoperită de o pădure de furnale. Dela Oderberg şi până sus în Poznania, pământul e sfredelit de galerii, zeci de mii de lucrători scobesc în zăcăminte nesfârşite de cărbune, uzine uriaşe prelucrează minereurile, trenurile cară neconteneit aur negru spre Varşovia, spre Danzig şi Gdinya şi oraşe mari înfloresc pretutindeni în bazinul silezian.

Ultima oară am trecut pe aci la începutul lunii Iunie. M'am oprit pentru câteva zile la Katowice şi am căutat să pătrund cât mai adânc în viaţa de graniţă a katowiceniîor.

Oraşul — un fel de Ploeşti polonez — e aşezat în imediata apropiere a frontierei — distanţă de 4—5 kilometri până la Beuthen. Cu o populaţie amestecată — polonezi, germani şi evrei — cu casele sale înegrite de fum, Katowice nu avea nimic din atmosfera aceea apăsătoare, pe care aveam s'o găsesc curând la nord în Coridor şi în Danzig. Era o linişte surprinzătoare. O mare decepţie pentru gazetarul care venise să surprindă procesul secular dintre poloni şi germani în faza lui culminantă de detestări şi încăerări sângeroase pe liziera istoriei. Cum scriam atunci în aceste coloane, numai soldaţii —

(Continuare în pag. 2-a)

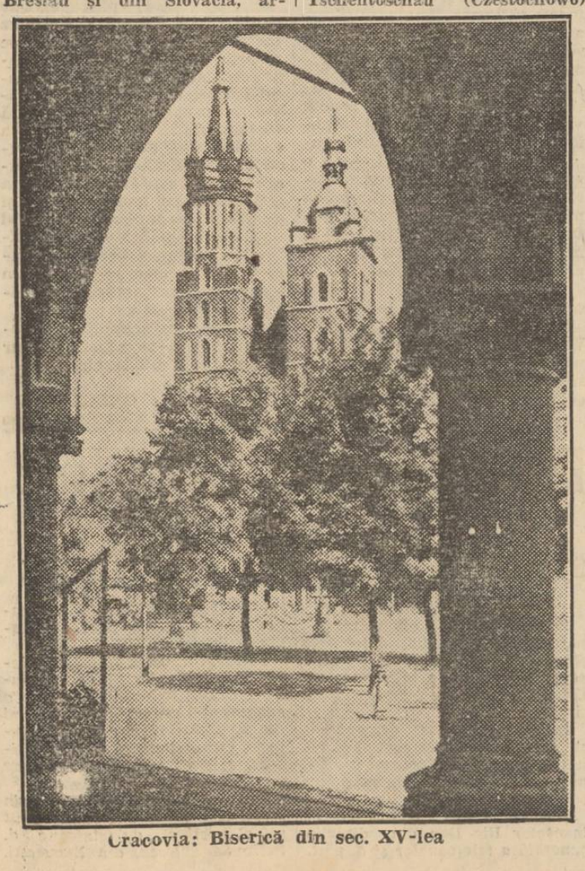

Cracovia: Biserică din sec. XV-lea

Franţa şi Anglia intreprind un război total, se afirmă la Quai d'Orsay

Paris, 7 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite:

„Franţa şi Anglia întreprind un război total", — se declara Joi seara la Quai d'Orsay.

De fapt nu era nevoe ca tratatul militar franco-polon semnat acum câteva zile să excludă orice ipoteză de pace necesară. Franţa şi Anglia îşi dau bine seama de importanţa partidei angajate azi pentru viitorul Europei, de imperiile lor coloniale şi de drepturile lor vitale. Războiul angajat actualmente se va desfăşura până la capăt, cu toate consecinţele lui.

Laconismul comunicatelor nu înseamnă deloc neactivitate pe frontul occidental.

Publicul a fost informat de adevărata natură a operaţiilor ce se desfăşoară la frontiera Rinului.

Spre deosebire de tot ce se petrece pe frontul polonez, unde lipsa de fortificaţii şi de obstacole naturale îngăduie mişcări strategice rapide, la frontiera de Vest războiul este pedeaintregul concentrat pe liniile Siegfried şi Maginot.

Nu există îndoială că atacul este dus cu cea mai mare vigoare, după necesarele pregătiri de artilerie, pe puncte de multă vreme studiate.

Trebue să se ştie că cel mai mic rezultat, chiar dacă se va face aşteptat, poate avea consecinţe morale şi materiale imense.

Toate ştirile anunţă că pregătirile masive de artilerie se desfăşoară la intervale din ce în ce mai apropiate şi că trupele franceze au pătruns pe teritoriul german, în timp ce nici o bombardare nu a avut loc până acum pe teritoriul francez.

FILME

— Unde ai fost în vara aceasta?

— La munte.

— Intr'o staţiune simandicoasă?

— Dimpotrivă. Un sat ascuns în codri de brazi. Am voit să am linişte desăvârşită.

— Nu mi-aş fi închipuit că ai putea să te reţii dela dans două luni. In singurătatea aceea...

— Nu eram singură.

— După câte ştiu, soţul a fost în străinătate.

— Exact.

— Atunci, cu cine dansai?

— Cu câinele meu, — după radio.

— !?

— Nu te mira. Ai văzut la cinematografe destule patrupede mai talentate decât oamenii.

— Totuş...

— N'ai idee ce bine dansează Bob... Sunt sigură că, dacă erai cu mine, ai fi făcut la fel... I-au trebuit numai câteva lecţii ca să foxtroteze şi să tangeze cu supleţă şi eleganţă... Şi ce plăcere îi făcea!...

— Din ce deduceai?

— Din piruetele lui, din râsul lui... I se vedeau dinţii de aur în mărime naturală.

— Unde este Bob? Pot să-l văd?

— Momentan nu... De câteva zile n'avea poftă de mâncare... Şi am chemat doctorul... Cum se va face bine, îţi voi telefona, ca să vii să te danseze.

Don José

Cum apreciază situaţia, presa şi cercurile politice germane

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 7. — Presa germană continuă să se ocupe de ofensiva trupelor germane pe frontul de Est.

Despre situaţia pe frontul de Vest, ziarele germane nu spun nici un cuvânt. Cercurile competente din Berlin păstrează deasemenea tăcere în această privinţă.

In cercurile neutre din Berlin se citează diferite ştiri din străinătate, printre care şi una similară din sursă italiană, despre situaţia de pe frontul de Vest. La ministerul de externe aceste ştiri nu sunt desmînţite, ci se spune numai că cercurile competente germane nu se află în posesiunea unor noui ştiri de pe frontul de Vest.

Conform informaţiunilor cercurilor germane, evacuarea unei zone la frontiera franco-germană în Renania continuă. Asupra proporţiilor acestei evacuări nu se dau amănunte, dar se subliniază că este vorba de unele măsuri naturale, pe cari le-a aplicat dealtfel şi Franţa.

Se afirmă că Turcia va rămâne neutră

Ankara, 7 (Telegraph Orient). — In cercurile politice turceşti se afirmă că, cu toate tratatele pe cari Turcia le are cu Anglia şi cu Franţa, republica turcească va rămâne neutră în actualul război european. Se subliniază că obligaţiile acestor tratate se referă numai la cazul dacă frontierele Turciei, sau securitatea generală din Mediterană ar fi ameninţate. Cercurile bine informate afirmă că până când frontierele Turciei şi securitatea apelor sale nu vor fi atinse, republica turcească va rămâne în espectativă. De altfel, se aşteaptă ca adunarea naţională, convocată pentru 11 Septembrie, să ia o atitudine precisă.

*

Ankara, 7 (Telegraph Orient). — Preşedintele republicii, d. Ismet Inonü a primit azi într'o audienţă de o oră pe ambasadorul Rusiei Sovietice, d. Terentiev. La această audienţă a asistat şi ministrul de externe, d. Sarageoglu.